

Reinsbekken ved Gjevilvatnet

Trygve Reidar

V E R N V Å R N A T U R

Av overingeniør Sverre Møller

Den norske natur har mistet en stor del av sin rikdom og tiltrekning ved at antallet av våre vade- og svømmefugler har avtatt så katastrofalt i de siste 50—60 årene. Man må ut i fjerne ødemarker for å se fugleliv i vassdrag, på myr og på hei. Men også i ødemarken arbeider ødeleggende krefter på å få slutt på det som er igjen. Der er overflod på skyttere som ikke tåler å se liv.

Hønsfuglene er også nede i en bølgedal, men her kan man jo håpe på perioder av overveldende forplantningsoverskudd, som særlig er karakteristisk for rypebestanden. For det øvrige fugleliv synes det å være lite håp hvis det ikke treffes alvorlige tiltak mot barbariet. —

Naturen er ikke bare fjell, skog og planter. Det ville dyre- og fugleliv er et viktig innslag, og sett fra den etiske side det mest verdifulle. Men få er de røster som advarer mot utryddelsens dårskap, selv om resultatene er åpenbare.

Hvordan er ikke Bymarka f. eks. blitt herjet i de to siste menneskealdre. For en 55—60 år siden var en kveldstur om våren — bare dit bort hvor Baklidammen nå ligger — en opplevelse. Luften dirret av fuglerøster. Selv har jeg en vårkveld samtidig hørt århane, rugde, enkeltbekkasin og nattravn. Ellers var der fugl over hele marka. På Teisendammen kunne man oppleve å se storlom. Dette liv gav Bymarka en tiltrekning som den i vesentlig grad mangler i dag. Men slik er det jo over hele landet, fra fjell til fjære. —

Hvis vi vil, kan vi få rikdommen igjen, men det går ikke uten en menneskesinnets revolter, som forutsetter bevisst opplæring og

Rødnebbterne

Svante Lundgren

propaganda helt fra småskolen av, både i by og på land. Store deler av befolkningen mangler nå både friluftskultur og forståelse av dyrelivets verdi. Samtidig er det altfor mange som ser på ville dyr og fugler bare som objekter for fangst og jakt, uten tanke på bevarelsen. Det opplysningsarbeid og den propaganda som må til, krever innsats ikke bare av enkeltpersoner, men av skolene og av alle foreninger som har tilknytning til naturen. Her har turistforeningene en oppgave, og Trondhjems Turistforening vil gjøre en god gjerning ved å ta saken opp.

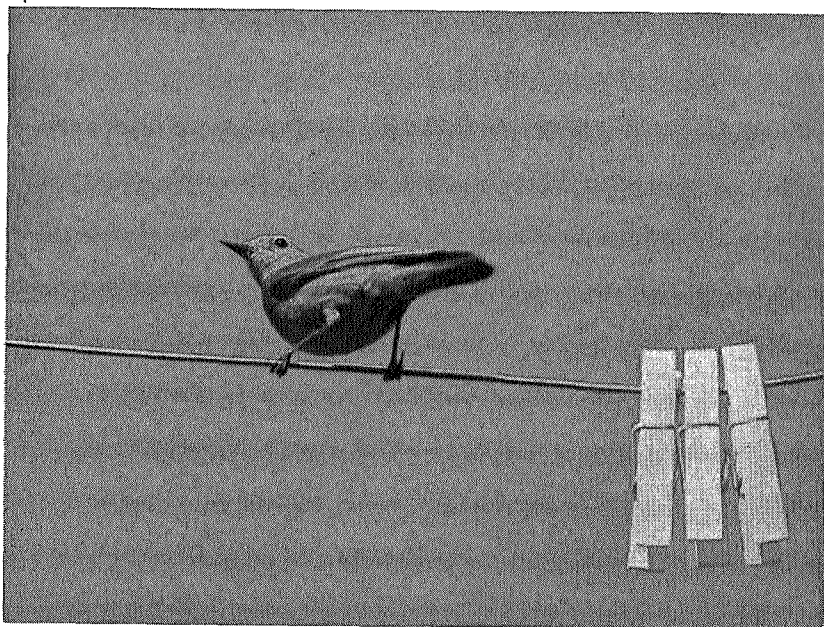
En trofast ektemann

Trygve Reidar

Det hersker i visse kretser den barbariske oppfatning at ville dyrs og fuglers vesentlige berettigelse er, at de gir adgang til jakt og fangst. Men det er mindre enn en biting om et effektivt dyrevern går ut over jaktens og fangstens utøvere, hvis interesser — samfunnsmessig sett — er meget små. Det er ingen som kan eller som behøver å leve av jakt eller fangst på småvilt i Norge i dag. Som fornøyelse betraktet er dertil jaktens etiske og moralske verdi mer enn tvilsom. Derimot kan ingen naturvenn være i tvil om at villdyr og fugler er en umistelig faktor i naturens store sammenheng.

Hva vi har mistet, kan best illustreres ved et sitat fra R. Colletts bok «Norges fugle III» side 72 om *pipanden* (lynganden):

«Mens denne art tidligere indtraf om høsten til landets sydkyst i enorme skarer, som kunde telle tusinder i en sluttet flok, er antal-

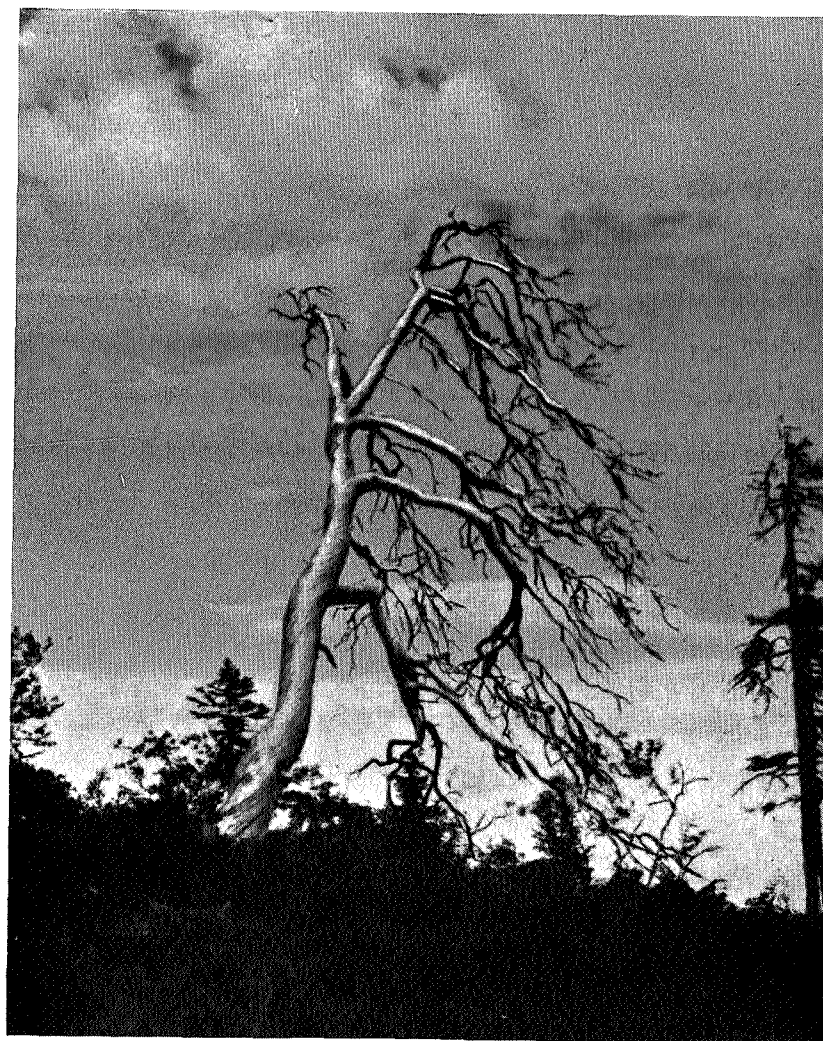

Rødstjert

Svante Lundgren

let i de senere år i overordentlig grad gått tilbake, likesom tilfellet er med sågodtsom alle trekkende arter blandt vade- og svømme-fugle.» Collett døde i 1913. Etter den tid er forholdene blitt stadig verre. —

At andefuglene er gått så voldsomt tilbake, kan uten videre tilskrives den barbariske utryddelse av fiskeender og lom, som jegerforeningene har oppfordret til for «å øke fiskebestanden». — Denne utryddelse, som har foregått til enhver årstid, har vært en unnskyldning for å skyte ned alt som svømmer på vann. Det kunne jo være en fiskeand. Rovdyr- og rovfugljakten har likeledes vært et skalkeskjul for all annen ulovlig jakt. Man må være stokkblind jaktfanatiker for ikke å se at utryddelsen av «skadedyrene» ikke har øket bestanden av matnyttig vilt, men heller bidratt til å ødelegge den. Her er oppgaver for mange foreninger.

Det er hardt å være furu tilfjells